

Kansliapäällikkö Sami Sarvilinna

Tiedoksi strategiapäällikkö Marko Karvinen ja vuorovaikutuspäällikkö Johanna Seppälä

VANHUSNEUVOSTON KANNANOTTO KAUPUNKISTRATEGIAN VALMISTELUUN

Vanhusneuvosto on saanut pyynnön osallistua kaupungin tulevaisuuskenaarioita koskevaan keskusteluun. Nettiosallistumisen vaihtoehtona on tarjottu mahdollisuutta vastata paperilomakkeisiin kirjastoissa.

Käsittelimme strategian valmistelua ja osallistumismahdollisuuksia vanhusneuvoston kokouksessa 26.4.2017. Helsingissä on jo 100 000 yli 65-vuotiasta asukasta. Olemme huolissamme siitä, että suuri osa eläkeikäisistä helsinkiläisistä ei ole tietoisia strategiavalmistelusta, koska siitä on tiedotettu pääosin netin kautta. Käykö niin, että ikääntyneiden ihmisten mielipiteitä ei näillä keinoin tulla saamaan kovinkaan paljon? Kirjastoissa olevat paperiset vastauslomakkeet eivät muuta asiaa ratkaisevasti. Vastauslomakkeita olisi pitänyt saada muuallekin, ainakin palvelukeskuksiin. Olemme lähettäneet tästä pyynnön strategian valmistelusta vastaaville henkilöille.

Strategiavalmistelussa käytetty asioiden esittämistapa saattaa osallistamisen sijasta syrjäyttää osan kaupunkilaisista. Kaipaamme elämänläheisempää lähestymistapaa ja sanastoa. Kuvissa esiintyvät asiat ovat hyvin abstrakteja, kuten ”skenaario, alustatalous, muutosajurit, big data, mukavuuskulttuuri ja älykäs infrastruktuuri”. Kielenkäyttö ei ole ymmärrettävää. Se ei luo luottamusta strategian valmistelutapaan, eikä siihen että eri väestöryhmät haluttaisiin ottaa tasapuolisesti huomioon. Pidämme hankalana asetelmaa, jossa on esitetty neljä erilaista skenaariota, ikään kuin vaihtoehtoisina. Ainoastaan yhdessä neljästä skenaariosta oli esimerkkihenkilönä eläkeläinen. Hän oli 68-vuotias it-päällikkö, startup-yrittäjä, joka asuu älykerrostoissa. Toteamme, että tämä on joka suhteessa kaukana tyyppillisestä helsinkiläisestä eläkeikäisestä ihmisestä.

Eläkeikäisille kaupunkilaisille on tärkeää yksinäisyyteen, köyhyyteen ja digitalisaatioon liittyvän syrjäytymisen ehkäisy. Palvelujen käyttö, tiedonsaanti ja osallisuus yhteiskunnassa edellyttävät, että jokaisella on käytettävissään tietokone sekä riittävä ohjaus ja neuvonta sen käyttöön. Kaupungin on ryhdyttävä ennakkoluulottomasti selvittämään keinoja tämän tavoitteen toteuttamiseen. Yhteisöllisyyden edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen tarvitaan myös paljon muuta. Eläkeläisten yhdistykset ja ryhmät kärsivät kokoontumistilojen puutteesta. Kaupungin tiloja pitää saada nykyistä helpommin ja edullisemmin kaupunkilaisten käyttöön.

Lähipalvelut, mukaan lukien sosiaali- ja terveysasemat, pitää säilyttää ja kehittää kaupungin osissa. Joukkoliikenteen lippujen tulee olla hintatasoltaan sellaisia, ettei hinta ole kaupungissa liikkumisen este. HSL:n kertalippuihin on tulossa alennus päiväsaikaan yli 70-vuotiaille. Tämän alennuksen pitäisi olla jatkossa kokopäiväinen ja koskea kaikkia lippumuotoja. Lähibussien

reittejä on kehitettävä. Niille, jotka eivät voi käyttää julkista liikennettä, on järjestettävä joustavat ja riittävät kuljetuspalvelut.

Kaupungin tavoitteena on, että iäkkäät ihmiset asuvat mahdollisimman pitkään omissa kodeissaan. Se edellyttää, että kaupungissa on riittävästi kohtuuhintaisia, esteettömiä asuntoja, etenkin vuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja. Asuntojen tulee olla lähellä palveluja. Asuntojen soveltuvuutta elämäntapa-asumiseen on edistettävä. Kaupungin tulee jatkaa entistä vahvemmin toimenpiteitä hissien rakentamiseksi vanhaan asuntokantaan. Esteettömyyttä tarvitaan asuntojen lisäksi myös muissa rakennuksissa, liikenteessä, yleisillä alueilla ja palveluissa.

Kaupungin tarkastuslautakunta toteaa raportissaan, että kotihoidon palvelut ja resurssit ovat riittämättömät. Koti ei vaikuta olevan aina oikea asuinpaikka ikääntyneen kunnan näkökulmasta. Huonokuntoiset vanhuksat joutuvat myös odottamaan selvitys-, arviointi- ja sijoitusprosessissa liian pitkään. Kaupungin – ja jatkossa maakunnan – on voitava tarjota riittävä kotihoito niille, jotka haluavat ja voivat asua omissa kodeissaan. Niille, jotka tarvitsevat enemmän yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta, on oltava ns. kevyempää palveluasumista. Ympäri vuorokautista palvelua tarvitseville on järjestettävä riittävästi palveluasumista kodinomaisessa ympäristössä. Iän karttuessa ja erityisesti muistisairauden myötä korostuu tarve saada palveluja omalla äidinkielellä.

Helsingissä 11.5.2017

Sirpa Asko-Seljavaara
vanhusneuvoston puheenjohtaja

Outi Paulig
vanhusneuvoston sihteeri